

SOTILAALLISEN JA HUMANITAARISEN KRIISINHALLINAN YHTEISTYÖ – UUSIA MAHDOLLISUUKSIA JA UHKIA

Tiivistelmä Ulkopoliittisen instituutin Briefing Paperista numero 37

Kriisinhallinta, rauhanturvaaminen ja humanitaarinen työ ovat nousseet maailman muutosten ytimeen. Kansainvälinen kriisinhallintaympäristö on muuttunut ja muutos ei vaikuta väliaikaiselta.

Suomessa tunnettu esimerkki humanitaarisen työn vaikeutumisesta kriisialueilla on Gazan konfliktin yhteydessä tuhoutunut Kirkon Ulkomaanavun klinikka. Keskustelua pitävät lisäksi yllä hankalaksi osoittautunut Afganistanin kriisi sekä lisääntynyt väkivalta kriisinhallintatoimijoita ja avustusjärjestöjen työntekijöitä kohtaan.

Suomessa valmistellaan parhaillaan uutta kansallista kokonaisvaltaista kriisinhallinnan strategiaa. Päättäjien tulisi asiaa käsiteltäessä ottaa huomioon maailman muuttunut turvallisuustilanne ja kriisinhallintaan osallistuvien tahojen monimuotoinen kirjo.

Sotilasorganisaatiot ja avustusjärjestöt tavoittelevat yhteistyöllä kriisinhallinnan ja avustustoiminnan tehostamista. Avustusjärjestöt saavat sotilasorganisaatioilta myös fyysistä turvaa. Yhteistyö vaatii luonnollisesti yhteistä suunnittelua ja toimintaa niin sotilaallisen kuin siviilikriisinhallinnankin sektoreilla. Mahdollisista tehokkuushyödyistä huolimatta yhteistyö ja integraatio johtavat varsinkin humanitaaristen toimijoiden osalta ongelmallisiin lopputuloksiin. Sotilaallishumanitaariset yhteisoperaatiot synnyttävät uusia kysymyksiä riippumattomuudesta ja puolueettomuudesta.

Avustusjärjestöjen ohjenuorana toimineet riippumattomuuden ja kantaa ottamattomuuden periaatteet ovat aiemmin luoneet ns. ”humanitaarisen tilan” kriisialueille. Näihin arvoihin ja periaatteisiin nojaten humanitaariset avustusjärjestöt ovat turvanneet toimintatilansa, sekä viestineet olevansa voimapolitiikan ja poliittisen vallankäytön ulkopuolisia toimijoita.

Avustusjärjestöjen ja sotilaallisten toimijoiden lisääntynyt yhteistoiminta kriisinhallinnassa on kuitenkin asettanut humanitaarisen toiminnan puolueettomuuden kyseenalaiseksi. Kehitys on johtanut samanaikaisesti myös järjestöjen kenttätöiminnan hankaloitumiseen, humanitaarisen tilan kaventumiseen ja avustustyöntekijöiden altistumiseen väkivaltaisten iskujen kohteiksi. Kriisialueiden taistelijat eivät enää useinkaan näe humanitaarisia järjestöjä läntisestä valtopolitiikasta irrallisina, neutraaleina ja puolueettomina toimijoina.

Ongelmat lisääntyvät ja kriisinhallintakenttä pirstaloituu. Afganistanin eskaloituvan kriisin opetukset sekä Suomen pitkä kokemus rauhanturvaamisesta on syytä ottaa huomioon uutta kriisinhallinta strategiaa muovattaessa. Aihe kaipaa avointa yhteiskunnallista keskustelua.